

Влада на Република Македонија

Национална комисија за борба против трговија со луѓе
и илегална миграција

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЗА

2013 ГОДИНА

Скопје, Февруари 2014

Содржина

ВОВЕД	5
1. Поддржувачка рамка.....	6
1.1 Координирачки структури	6
1.2 Законска и регулаторна рамка	7
1.3 Меѓународна соработка.....	8
2. Превенција.....	11
2.1. Идентификување на причини за појава на трговија со луѓе/деца и илегална миграција	11
2.2 Зајакнување на капацитетите и реализација на превентивни активности.....	11
2.3 Подигање на јавната свест и едукација	15
3. Поддршка и заштита на жртвите и мигрантите	19
3.1 Идентификација и упатување на жртвите.....	19
3.2 Директна помош и заштита на жртви и мигранти.....	19
3.3 Правна помош на жртви и мигранти	21
4. Буџет.....	24
5. Истрага и кривично гонење на трговија со луѓе и криумчарење мигранти	25
5.1 Предистражна постапка.....	25
5.2 Кривична постапка.....	29
6. Приоритети за 2014 година.....	30

Листа на акроними:

ГИЗ	Германското друштво за меѓународна соработка
ГРЕТА	Група експерти за активности против трговијата со луѓе
СТЛИМ	Сектор за трговија со луѓе и илегална миграција
ЕУ	Европска унија
ЕЛСА	Европско здружение на студенти по право
ЗГ	Здруженија на граѓани
ИОМ	Меѓународна организација за миграции
ИЦМПД	Меѓународен центар за развој на миграциона политика
ЈИЕ	Југоисточна Европа
КБФ	Кинг Бодуен Фондација
МАРРИ	Регионален центар за миграција, азил и бегалци
МВР	Министерство за внатрешни работи
МОН	Министерство за образование и наука
МТСП	Министерство за труд и социјална политика
МНР	Министерство за надворешни работи
НАП	Национален акциски план
НМУ	Национален механизам за упатување
ОБСЕ	Организација за безбедност и соработка во Европа
ЈО	Јавно Обвинителство
СВР	Сектор за внатрешни работи
СОП	Стандардни оперативни процедури
СГРМ	Сектор за гранични работи и миграција
СКРА	Сектор за криминалистичко разузнавање и анализа
ТИАЕХ	Техничка помош и размена на информации
ТМУ	Транснационален механизам за упатување
УНАСМ	Унија на независни и автономни синдикати на Македонија
УЈП	Управа за јавни приходи
ЦЖТ	Центар за лица-жртви на трговија со луѓе
ЦСР	Центар за социјална работа
ЦИРА	Центар за институционален развој

Предговор

И покрај напредокот на Република Македонија во зајакнување на владеењето на правото, законодавните, безбедносни и институционални реформи, трговијата со луѓе останува форма на организиран криминал кој претставува опасност за безбедноста и стабилноста на Република Македонија која останува земја на потекло, транзит и земја на дестинација.

Феноменот на модерното ропство е комплексно прашање кое наметнува потреба да биде третирано во контекст на сузбивањето на организираниот криминал, но и за превенција, заштита на жртви од трговија со луѓе и соодветно казнување на сторителите.

Трговијата со луѓе се оценува како една од најсериозните повреди на човековите права, на дигнитетот и интегритетот на луѓето. Ширум светот тргувањето со луѓе всушност претставува модерна форма на старата „трговија со робови“. Жртвите подеднакво се принудуваат да работат во несоодветни услови и под закани, подолго работно време најчесто во сексуалната индустрија, трудово се експлоатираат во угостителски објекти, во секторот на земјоделие, се договараат принудни бракови на деца и др, форми на трговија.

Проблемот е заеднички, како на земјите во политичка и економска транзиција, земјите кои се во пост-конфликтен период но и во економски развиените земји кои се јавуваат како транзитни земји и земји на дестинација.

Оваа комплексна појава бара сеопфатен, координиран и мултидисциплинарен пристап со вклучување на надлежни органи, меѓународни организации и здруженија на граѓани со заедничката цел- нулта толеранција против трговијата со луѓе.

Заложбите на сите партнери во борбата против трговијата со луѓе треба да продолжат и да биде фокусирана на намалување на причините на трговијата со луѓе со што би се намалил и нејзиниот обем. Пред се, да се насочиме кон ранливите категории, особено деца на кои им се загрозени основните права и слободи и на откривањето на сторителите на кривичните дела како и преземање на соодветни мерки за кривичен прогон.

НАЦИОНАЛЕН КООРДИНАТОР

Виолета Јанковска

Националната комисија во 2013 година продолжи со континуирано градење на системи за заштита на жртви на трговија со луѓе и илегална миграција преку партнерски пристап со релевантините институции, здруженија на граѓани и меѓународни организации.

Партнерите во борба против овој криминалитет активно учествуваа во неговото превенирање и сузбивање, давање на помош и поддршка и ажурно информираа за планирани и завршени активности и постигнати резултати што придонесе кон изготвување на овој извештај.

Националната комисија успешно ги имплементира активностите по Националниот акциски план за борба против трговијата со луѓе и илегална миграција за период од 2013-2016 година кој се однесува на: превенција, поддршка и заштита на жртвите и мигрантите, предистражна и кривична постапка на трговијата со луѓе и криумчарење на мигранти.

Со формирање две локални комисии за спроведување на активности на институциите/организациите на локално ниво, Националната комисија ја зајакна својата улога и ја истакната нејзината висока транспарентност.

Континуирано се зајакнувани капацитетите на сите партнери во борба против трговија со луѓе со нивно активно учество на семинари и работилници на национално и меѓународно ниво.

Подобрена е координацијата и соработката помеѓу институциите на централно и локално ниво за идентификација, помош и поддршка на жртви и потенцијални жртви преку формирани мобилни тимови од претставници на институции и здруженија на граѓани.

Печатени се и дистрибуирани прирачници, брошури наменети за професионалци и значителен број на информативно-едукативен материјал за издигнување на јавната свест на граѓаните, жртвите и ранливите групи во борбата против трговијата со луѓе.

Во 2013 година зголемен е бројот на идентификувани жртви на трговија со луѓе 15 (8) на кои е дадена директна помош и поддршка, и идентификувани вкупно 82 (77) потенцијални жртви на трговија со луѓе од страна на институциите/организациите. Во референтниот период откриени се и вкупно 1132 (682) илегални мигранти, што е за 66% повеќе од 2012 година.

1. Поддржувачка рамка

1.1 Координирачки структури

Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција¹ (Комисија) е тело кое ги обединува и координира сите засегнати страни во борба против трговијата со луѓе. Со Комисијата раководи Национален Координатор² а учествуваат негов заменик, секретар и членови на Комисијата.³

Во рамките на Комисијата од 2003 година функционираат: Секретаријат на Национална комисија⁴ кој ги реализира одлуките на Комисијата и Подгрупа за борба против трговија со деца, етаблирана во 2003 година⁵.

Активностите на Комисијата и нејзините тела продолжуваат да бидат транспарентни и кооперативни. Континуирано се одржувани состаноци на кои се дискутираат и предлагаат битни решенија за заложбите и унапредување на областа на трговијата со луѓе и илегална миграција.

Развиени се специјализирани механизми во борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција и направена е јасна распределба на задачи на институции и организации помеѓу централно и локално ниво во идентификација, помош и поддршка на жртви на трговија со луѓе и ризични групи.

Во текот на 2013 година Комисијата со поддршка на мисијата на ОБСЕ, го зајакна локалниот одговор на трговијата со луѓе преку формирање две локални комисии за борба против трговија со луѓе и илегална миграција во Тетово и Битола⁶. Одржани се координативни состаноци; Подготвени се и усвоени подзаконски акти и донесен правилник за работа на локалните комисии; Организирани се обуки за членовите на локалните комисии и работилница за подготовка на локалните акциски планови за борба против трговија со луѓе и илегална миграција на локално ниво.

Во текот на 2013 година Министерството за труд и социјална политика (МТСП) преку координативната канцеларија на Националниот механизам за упатување на жртви на трговија со луѓе (НМУ) посветено и во континуитет работеше на

¹Одлука објавена во „Службен весник на РМ“ бр.18/2001.

²Владата донесе Решение за именување Национален Координатор и членови на Националната комисија на седницата одржана на 30.01.2007.

³Членови на Комисијата: МВР, Царинска Управа на Р Македонија, МНР, Основно Јавно Обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, МОН, Министерство за Здравство, МТСП, Судија од Основен суд Скопје 1.

⁴Членуваат претставници од меѓународни, Здруженија на граѓани и експерти од владините институции: МВР-СТЛИМ, МТСП-НМУ, Американска амбасада, ICMPD, OSCE, GIZ, IOM, Регионален Центар- MARRI, „Отворена Porta“, „За среќно детство“, „Семпер“, „Езерка“, и Црвен крст на Република Македонија.

⁵Претседава Советник за заштита и превенција од трговија со луѓе во МТСП-НМУ, а членуваат претставници на: МВР-СТЛИМ, ЦГРМ-МВР, Амбасадата на САД во Скопје; ICMPD, OSCE, GIZ, IOM, „Отворена Porta“, „За среќно детство“, „Еднаков Пристап“ како и заменик Народен правобранител кој е во улога на надворешен член/набљудувач.

⁶Номинирани се членови на локални комисии во се претставници на општините Битола и Тетово од: СВР- превенција, регионалните центри при МВР, ЦСР, државниот инспекторат за труд, здравство, образование, центрите за вработување, јавно обвинителство и здруженија на граѓани.

превенција од трговија со луѓе и заштита на жртвите, во соработка и постојана координација со обучени социјални работници од центри за социјална работа (во 30 града на РМ), трудовите инспектори, МВР /Сектор за трговија со луѓе и илегална миграција, (СТЛИМ) како и здруженија на граѓани (ЗГ).

Дополнително, МТСП даде поддршка преку вклучување на социјални работници од центрите за социјална работа во реализација на проектите на здруженијата на граѓани односно на:

- Програмата за „Придружна социјална работа со жртвите на трговија со луѓе и потенцијални жртви,“ спроведувана од Здружението за акција против насилство и трговија со луѓе Отворена Порта⁷. и

- Проектот „Обезбедување на поддршка и услуги за жртви на трговија со луѓе и ранливи групи на локално ниво“ спроведувана од Здружението за еднакви можности Еднаков пристап⁸ со цел промовирање на соработката меѓу ЗГ и владините институции на локално ниво во однос на заштитата и поддршка на жртви/ранливи групи на трговија со луѓе.

Со оваа соработка е продолжена децентрализација и зајакнување на социјални услуги на локално ниво, на жртви на трговија со луѓе и ранливи групи.

Во референтната година МТСП ги продолжи меморандумите за соработка со двете здруженија на граѓани за директна помош и поддршка жртвите на трговија со луѓе сместени во Центарот за лица – жртви на трговија со луѓе, (ЦЖТ) и тоа за социјална поддршка на жртвите со Здружението за акција против насилство и трговија со луѓе „Отворена Порта“, и за психолошка поддршка од Здружението за помош и поддршка на деца и семејства под ризик „За среќно детство“, како и со ГИЗ до 2015 година, за спроведување на Регионалната програма за социјална заштита и превенција од трговијата со луѓе.

1.2 ЗАКОНСКА И РЕГУЛАТОРНА РАМКА

Согласно насоките од Владата на Република Македонија, Одделението за преговори и интеграција-МВР спроведе длабинско/техничка анализа за усогласеност на домашното законодавство со европското „acquis“.

МВР, како институција носител на Поглавјето 24 – Правда, слобода и безбедност,⁹ во изминатиот период преземаше повеќе активности кои беа предмет на анализа во рамките на „self screening“ процесот, при што е констатиран висок степен на хармонизација, како од аспект на законска рамка така и од аспект на оперативна работење, и заштита на жртвите од трговија со луѓе.

⁷Проектот има за цел помош и следење на процесот на интеграција на жртвите на трговија со луѓе по заминувањето од прифатилиштето во соработка со центрите за социјална работа на локално ниво.

⁸Проектот има за цел преку формирани 6 мобилни тимови (претставници од ЦСР и ЗГ) во Битола, Гостивар и Куманово да го подобри процесот на идентификација, помош, поддршка на жртвите на трговија со луѓе, нивно вклучување во процесите на ресоцијализација и реинтеграција како и нивна социјална инклузија и превенција од ре-трафикинг.

⁹Национална програма за усвојување на правото на Европската унија.

Посебно внимание беше посветено на одредбите од Директивата 2012/36/ЕУ за кои во претходно изготвената анализа беше забележано како поле на кое е потребно унапредување на законската рамка, при што беа донесени заклучоци за унапредување на информатичкото поврзување на сите чинители преку база на податоци за жртви од трговија со луѓе и база на податоци за сторители на ваков вид кривични дела; дадени се насоки за изготвување на дополнителна анализа од страна на Комисијата со цел разгледување на можноста за проширување на кривичното дело, како во делот на вклучување на нови видови трговија со луѓе и во делот на зголемување на казните согласно Директивата.

МТСП по направена анализа на состојбата утврди дека лицата сместени во ЦЖТ, во најголем број се без здравствено осигурување, а со тоа и без здравствена заштита. Иницираше измени со Закон за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита¹⁰ со што овозможи здравствена заштита на лицата жртви на трговија со луѓе, доколку не може да се осигурат по друг основ. Со измените се предвиде правото на здравствено осигурување да се стекнат жртвите на трговија со луѓе, со што ќе се подобри можноста за здравствена заштита на оваа ранлива група на граѓани.

1.3 МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во согласност со член 38 од Конвенцијата за борба против трговија со луѓе на Советот на Европа, Група експерти за активности против трговијата со луѓе (ГРЕТА) во 2013 година пристапија кон разгледување на мерките преземени од страна на РМакедонија, за спроведување на одредбите утврдени во Конвенцијата. „Прашалникот за утврдување на спроведувањето на Конвенцијата за акција против трговијата со луѓе на Советот на Европа“ е првата фаза која беше испратена до македонските власти/Националната комисија. Во изготвувањето на овој извештај, ГРЕТА¹¹ ги користеше одговорите на прашалникот, но располагаше и со други информации обезбедени од здруженијата на граѓани.

ИОМ изготви физибилити студија за илегални миграциски текови во Западен Балкан на кои земаа учество 2ца преставници на СТЛИМ и делегација на ЕУ и втекот на 2013 ИОМ започна со Регионално истражување на трговија со луѓе, во партнерство со Комисијата, релевантни организации/институции активни во борбата против трговијата со луѓе во земјите на Западен Балкан.

Во организација на ИЦМПД беше реализиран проектот „Зајакнување на капацитетите во борбата против трудовата експлоатација која се спроведе со учество на македонски претставници на тренинг посветен на „Борба против трговијата со луѓе со цел трудова експлоатација:идентификување на жртви,

¹⁰Законот за социјална заштита „Службен весник на РМ“ бр.79/2013, преку член 10, се направи дополнување на членот 84, став 2, алинеја 7.

¹¹Евалуациска посета на Македонија беше спроведена во периодот од 20 до 23 мај 2013 година. ГРЕТА го достави изготвениот извештај на 18 декември 2013 година по кој РМ треба да се произнесе до 18 Фебруари 2014г и истиот ќе биде разгледан од страна на Советот на Министри на СЕ и ќе биде усвоен на седница закажана за 17-21 Март 2014г.

водење истраги и гонење на сторителите на овие кривични дела“ во Будва-Р Црна Гора. Тренингот имаше мултинационален и интердисциплинарен пристап, а на него присуствуваа јавни обвинители, меѓународни експерти, специјализирани полициски службеници и политички претставници од земјите на ЈИЕ. Од РМ учество земаа 3 полициски службеници и претставник на ЈО.

Во организација на ИЦМПД спроведен е проект „Зажакнување на капацитетите во борбата против трудовата експлоатација“ во Виена, на кој земаа учество тројца македонски претставници¹² во финалниот експертски семинар посветен на борбата против трудовата експлоатација¹³.

Од страна на МАРПИ РЦ изработени се два Регионални предлог проекти:

- “Заеднички профил и индикатори на жртвите на трговијата со луѓе и трговците со луѓе во МАРПИ регионот”;

- “VOLVIS” – Студиска посета на САД на која ќе учествуваат Националните координатори за борба против трговија со луѓе од МАРПИ земјите членки, која ќе се состои од посети на релевантни институции во САД и средби со експерти на кои ќе се разменат искуства од областа на трговијата со луѓе¹⁴.

Во организација на Европска Комисија и Министерство за безбедност на БиХ на тема, „Имплементација на Директивата 2011/36/EU во Сараево учествуваа 5 претставници на МВР, МТСП, ЈО и здружение на граѓани.

Одделението за преговори и интеграција МВР, во координација со претставници од СТЛИМ, преку Секретаријатот за европски прашања поднесоа апликација за организирање работилница во рамките на ТАИЕХ инструментот на Европската комисија¹⁵

Во организација на ТАИЕХ на Регионална работилница во Подгорица на тема, „Борба против сезонска сексуална експлоатација“ учествуваа 4 претставници од МВР, МТСП и ЈО.

Во насока на јакнење на капацитетите 6 претставници од институции/ организации присуствуваа во Загреб на Регионална конференција „Трговија со луѓе и проституција“ организирана од Шведски институт во соработка со Шведски амбасади во Хрватска, Србија, БиХ, Македонија, Албанија и Косово.

Во организација на Европското здружение на студенти по право на РМ

¹²Национален координатор за борба против трговија со луѓе и државен секретар во МВР, главен инспектор во Секторот за трговија со луѓе и илегална миграција во МВР и судија во Основниот суд -Скопје.

¹³Заклучоци: зајакнување на соработката помеѓу релевантните актери на национално, регионално и меѓународно ниво; размена на искуства и добри практики поврзани со борбата против трудовата експлоатација; поттикнување на меѓу-институционалната регионална соработка преку размена на директни контакти.

¹⁴Двата предлог проекти ќе бидат предмет на понатамошна промоција према земјите членки на ЕУ и донаторската заедница. Проект “VOLVIS” е презентираан пред Амбасадата на САД во Р.Македонија од чија страна е покажан интерес за финансиска поддршка на истиот.

¹⁵Главна цел беше разгледување на најдобрите практики од земји членки на Европската Унија во делот на спроведување на одредбите од Директивата (2011/36/EU) 32011L0036 за спречување и борба против трговијата со луѓе и за заштита на жртвите од трговијата со луѓе. Општа констатација од работилницата е дека системот за борба против трговијата со луѓе, како и заштитата на жртвите во Република Македонија е многу сличен со системите од земјите членки, како и процедурите за работа кои се практикуваат во нашата земја.

(ЕЛСА) со поддршка на Комисијата за прв пат во Македонија се организираше петтата регионална ЕКС-ЈУ конференција на тема „Борба против трговија со луѓе – Стоп за модерното ропство“. Целта на оваа конференција беше подигање на јавната свест, преку споделување на искуства и знаење на студентите по право од државите во регионот.

Мисијата на ОБСЕ во Скопје реализираше проект чија цел беше зајакнување на капацитетите и регионалната соработка помеѓу здруженија на граѓани од Македонија, Албанија, Босна и Херцеговина, Грција, Косово, Србија и Црна Гора, насочена кон целосно спроведување на најдобри практики со препораки за превенција, идентификација и заштита на деца – изложени на ризик или жртви на трговија со луѓе¹⁶.

Постигнати резултати:

- Активностите на Комисијата и нејзините тела продолжуваат да бидат транспарентни и кооперативни.
- **Националната комисија** со поддршка на мисијата на ОБСЕ, формира две локални комисии за борба против трговија со луѓе и илегална миграција (Битола и Тетово).
- **МТСП** ги продолжи меморандумите за соработка со двете здруженија на граѓани за директна помош и поддршка жртвите на трговија со луѓе во ЦЖТ и со ГИЗ. Иницираше измени со Закон за изменување и дополнување на Законот за социјална заштита со што се овозможи здравствена заштита на лицата жртви на трговија со луѓе.
- **Одделението за преговори и интеграција-МВР** спроведе техничка анализа за усогласеност на домашното законодавство со европското „acquis“.
- **ГРЕТА** во 2013 година пристапи кон разгледување на мерките преземени од страна на РМакедонија, за спроведување на одредбите утврдени со Конвенцијата.
- **ИОМ** во 2013 започна со Регионално истражување за трговија со луѓе, во партнерство со Комисијата во земјите на Западен Балкан.
- Од страна на **МАРРИ РЦ** изработени се два Регионални предлог проекти.
- Реализирана студиска посета во Германија во организација на ГИЗ на која земаа учество 18 претставници на: Комисијата, МТСП-ЦСР-НМУ и Локалната самоуправа.
- Организирани се 5 меѓународни работилници и конференции од ИЦМПД (2) во Будва и Виена, Европска Комисија и Министерство за безбедност на БиХ во Сараево (1), Европска Комисија и Министерство за внатрешни работи на Црна Гора (1) во Подгорица, Регионална конференција организирана од Шведски институт во соработка со Шведски амбасади во Хрватска, Србија, БиХ, Македонија, Албанија и

¹⁶Главна активност беше подготвителен регионален состанок и потпишување на договори за партнерство и регионална соработка помеѓу здруженија на граѓани и учесници во проектот, изработка на план за програми за размена во соработка со претставниците на здруженијата на граѓани. Финалната работилница е предвидена октомври - ноември 2014, чија цел ќе биде воспоставување на контакти помеѓу здруженија на граѓани- учесници на проектот и нивните соработници во Франција - како една од земјите на дестинација на жртвите на трговија со луѓе во регионот на Западна Европа. Исто така, оваа работилница има за цел и продолжување со заеднички стратегии и активности за борба против трговија со луѓе и експлоатација на деца во целиот регион на Западен Балкан.

Косово во Загреб (1) на кои земаа учество 20 претставници на институции/ организации.

- **Мисијата на ОБСЕ во Скопје** го реализираше проект „Зајакнување на капацитетите и регионалната соработка помеѓу здруженија на граѓани“ од Македонија, Албанија, Босна и Херцеговина, Грција, Косово, Србија и Црна Гора на која земаа учество две здруженија на граѓани.

- Претставниците на **Отворена Порта** учествуваа на 16 интернационални и регионални средби.

2. Превенција

2.1. ИДЕНТИФИКУВАЊЕ НА ПРИЧИНИ ЗА ПОЈАВА НА ТРГОВИЈА СО ЛУЃЕ/ДЕЦА И ИЛЕГАЛНА МИГРАЦИЈА

Здружението за акција против насилство и трговија со луѓе „Отворена Порта“ спроведе истражување кое се однесува на тековните состојби со трговијата со луѓе во РМ, како и мултидимензионалната компонента на овој феномен, вклучувајќи и анализа на институционално-законската рамка, ефикасноста во заштитата на жртвите и др. Ова истражување беше дел од поголемо регионално истражување во кое учествуваа и Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина.

Здружението за помош и поддршка на деца и семејства под ризик „За среќно детство“ како член на Регионалната мрежа АРИАДНЕ, учествуваше во реализацијата на активностите на петиот заеднички проект¹⁷: „Истражување на ситуацијата со рехабилитација/реинтеграција на жртви на трговија во регионот на Западен Балкан¹⁸ „.

2.2 ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРЕВЕНТИВНИ АКТИВНОСТИ

Националната комисија со поддршка на МВР и Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ) а во соработка и МТСП како и здруженија на граѓани Отворена порта и Еднаков Пристап, спроведоа две дводневни обуки каде беа опфатени 50 полициски службеници- инспектори по малолетничка деликавенција/превенција и општ криминал од сите сектори при МВР. Истите беа обучени за трговија со луѓе/ деца и ефикасно и ефективно препознавање и упатување на жртви.

¹⁷Проектот се спроведува во период април-2013-Мај - 2014 год.

¹⁸Од истражувањето ќе биде подготвен „Прирачник со моделите на рехабилитација/ реинтеграција на жртвите во регионот на Западен Балкан,“ Прирачникот ќе биде преведен на 5 јазици и печатен во 3000 примероци.

МВР-Секторите за внатрешни работи на подрачјето на Битола Тетово и Куманово реализираа превентивни активности од областа на трговијата со луѓе и илегалната миграција. СВР Битола ги реализираше активностите во рамки на проектот „Превенција од илегална миграција“ (МВР во соработка со Министерство за образование и наука), полицијата и граѓаните. Одржани се вкупно шест работилници за средношколци во две средни училишта каде се опфатени 230 ученици од втора до четврта година. На подрачје на СВР Тетово согласно проектот „Трговија со луѓе-деца, во периодот од февруари-април 2013 година, одржани беа вкупно 210 предавања во кои опфатени се 4.405 ученици од осмо одделение. На подрачје на СВР Куманово беа спроведени едукативни предавања на тема „Трговија со луѓе и илегална миграција“, преку пет работилници со вкупно 120 ученици од седмо одделение и ученици од Училишните тимови за безбедност, како и три трибини со ученици од седмо и осмо одделение и родители од основни училишта при што се опфатени вкупно 220 ученици. Во општина Липково одржан е Локален совет за превенција на тема „Илегална миграција и трговија со луѓе, во непосредна работа на терен со граѓани и поделени се флаери „Твојот живот е твое право, како и друг пропаганден материјал. Во снимен спот содржани се пораки за спречување на трговијата со луѓе и трудова експлоатација искажани на повеќе јазици кои се говорат на подрачје на СВР Куманово што се емитува секојдневно на две локални телевизии а ќе се емитува и во Крива Паланка и Кратово. Во театарската представа „Да не биде доцна, во изведба на ученици од средните училишта, покажано е како невниманието на децата допринесува да влезат во мрежата на трговија со луѓе. Представата во 7 изведби во Куманово е видена од 2200 посетители (ученици, наставници, родители) во други градови со 5 изведби со присуство на 1200 посетители.

Припадниците на СТИМ, полициски службеници учествуваа на повеќе обуки, тренинзи, работилници и конференции во РМ. Во рамки на проектот „Поддршка на реформа на полицијата и кривичното право“ од страна на СТИМ изготвен е финален документ „Стандардни оперативни процедури за постапување во случај на трговија со луѓе“.

Министерство за труд и социјална политика како ресорно министерство за превенција и заштита на жртви на трговија со луѓе презема мерки и активности за подобрување на процесот на идентификација и овозможување на заштита на жртвите заснован на почитување на човековите права.

Активности за градење на капацитетите и зајакнување на улогата на Центрите за социјална работа, МТСП ги спроведе во соработка со ГИЗ во рамките на регионалната „Програма за борба против трговија со луѓе и социјална заштита.“ Во таа насока во Скопје во текот на март- април 2013 година, организирани се два дводневни семинари за вклучување на здравствените работници во превенција и заштита на жртви на трговија со луѓе за вкупно 50 учесници¹⁹. Исто така реализирани се и 3 дводневни специјализирани семинари за старатели на деца

¹⁹Учесници на семинарите беа претставници од клиничките болници, здравствените домови, центрите за јавно здравје од повеќе градови во Република Македонија.

жртви на трговија со луѓе на кои се обучени 60 стручни лица од ЦСР од целата држава. Семинарите се одржани во текот на октомври-ноември 2013 година во Скопје со поддршка на ГИЗ.

„Отворена Porta“ во рамки на проектот „Зајакнување на социјалните вештини и способности на професорите и професионалниот кадар“ во едукацијата за мулти-етничко општество спроведе обука за трговијата со луѓе со акцент на принудни/малолетнички бракови, за претставници од ромски ЗГ и Ромски информативни центри и одржа четири дневен семинар во Струмица за социјалните аспекти на идните професори. На настанот присуствуваа 120 студенти-идни наставници и професори од сите наставни институции во земјата, како и наставници од основните училишта и претставници од МОН, Биро за развој на образование, и здруженија на граѓани. Одржан е и тренинг сесија на тема “Трговија со луѓе” користејќи различни интерактивни техники на предавање за претставување на проблемот на трговија со луѓе на 120 учесници. Спроведена е едукација на стручен персонал од основни училишта од општините Карпош и Ѓорче Петров во Скопје.

15 претставници од тимот на Отворена Porta помина обука за изведување на интерактивна театарска претстава од страна на експерти од Италија. Преку најразлични методи на работа, учесниците ги зајакнаа своите капацитети и способности за организирање и изведување на превентивна театарска претстава на тема „Трговија со луѓе“.

Спроведени се 21 превентивна лекција/работилница за деца од основни и средни училишта и студенти од факултети при што се обучени 433 ученици/студенти. Спроведена практиканска работа во „Отворена Porta“ во период од 3-6 месеци на 15 студенти од Институстот за социјална работа.

ЗГ „Отворена Porta“ во месец април 2013, во средното училиште Никола Карев во Скопје официјално ја отвори претставата „Јас патувам сам“, со која активност се опфатија учениците од прва година од средните училишта Никола Карев, Ѓорѓи Димитров и Здравко Цветковски. Реализирана е 41 интерактивна изведба со цел да ги запознае и информира младите со проблемот на трговија со луѓе, заштитните мерки и улогата на институциите и здруженијата на граѓани во борбата против овој криминал²⁰.

Теренската работа на мобилните тимови на „Отворена Porta“ се остварува во континуитет со дисеминација на информативен материјал со цел едукација, на работници од ризичните индустрии (текстил, земјоделство, градежништво и угостителство и туризам) идентификација и упатување до соодветните услуги. Обезбедена е информација и помош на 336 работници од ризични сектори од 5 града во РМ преку спроведени 67 теренски средби.

„Отворена Porta“ беше поканета од Македонски Институт за Медиуми-МИМ да учествува и да биде ко-автор на документ кој ги содржи проблемите во

²⁰ Настанот беше подржан од страна на МОН и Националната Комисија. Исто така 30 претставници од образовните институции, општините, претставници од здруженија на граѓани, донатори и поддржувачи на Отворена Porta беа учесници на овој настан.

соработката меѓу ЗГ и медиумите, како и приоритетите во различни области од човековите права на кои треба да се сврти медиумското внимание, а предлага и механизми преку кои може да се унапреди нивната комуникација.

На тркалезна маса „Како до проактивна идентификација на различните форми на трговијата со луѓе“ со акцент на трудовата експлоатација во соработка со УНАСМ, присуствуваа 30 учесници, Скопје. Во текот на периодот на известување беа изработени и публикувани 1500 копии на тетратки и огледалца на кои беше промовиран СОС бројот²¹. Овој материјал беше делен на превентивни лекции и други едукативни настани. Со финансиска поддршка од ГИЗ беа препечатени вкупно 3000 примероци од превентивно информативен материјал, „Мал прирачник за големи одлуки“.

За среќно детство спроведе 2 специјализирани обуки на волонтерки за психо-едукативни активности, психолошка помош, советување и терапија на жртви на трговија со луѓе од обучени 6 избрани се 2 за состав на тимот за секојдневна работа во ЦЖТ и супервизор на тимот. Обуката е одржана во просториите на Институтот за социјална работа и социјална политика;

Со логистичка поддршка „За среќно детство“ на Филозофскиот факултет продолжи со спроведување на континуирана превентивната програма со студентите, еднаш месечно во текот на наставната година. Одржани се 7 еднодневни семинари на кои зедоа учество 126 студенти од седум институти при филозофскиот факултет. Одржани се 3 дводневни обуки со студенти од Институтот за социјална работа и социјална политика. Со методот „Студија на случај,“ и „Анализа на содржина по прикажан филм,“ по принципот Пиер едукација, обучени се 9 тима со по 2 члена. Нивна задача беше да ги споделат сознанијата за превенција од трговијата со луѓе со по 10 до 15 нивни колеги од другите факултети. Два тима, по 17-20 члена спроведоа по една сесија со врсници во своите места на живеење (Кочани и Струмица). Со оваа активност, покрај 18 обучувачи-членови на Здружението, опфатени се вкупно 138 учесници.

Во рамките на предметот Психосоцијална работа, „За среќно детство“ обучи 20 студенти за опсервација на деца на улица и примена на индикаторите за препознавање на потенцијални жртви на трговија со деца за трудова експлоатација²². По завршените активности со членовите на тимовите за опсервација одржани се 2 фокус групи на кои се разгледани извештаите на секој тим, сумирани резултатите и искуствата со кои се соочија волонтерите во спроведување на овие активности. Според извештаите, откриени се 11 деца, од кои, за 3 деца постои сомнение дека се жртви според утврдената методологија на здружението, а 8 се претпоставени жртви на економска експлоатација.

²¹СОС линија-080011111.

²²Беа формирани 5 тима за опсервација кои спроведоа активности на 5 локации (2 во Автокоманда и 3 во Карпош). Секој тим имаше задача да опсервира по 2 часа 6 дена во различен период од денот.

Здружение за еднакви можности „Семпер“ Едуцираше 20 претставници од надлежни институции за превенција од трговија со луѓе²³ и 20 претставници од Советот на Општина Битола за проблемот на трговија со луѓе²⁴. Организираше ликовна изложба на тема трговија со луѓе со ликовни творби од основните и средните училишта од Битола и додели по 3 награди за најдобри ликовни творби на ученици од основни и средни училишта; Реализираше проект: „Превенцијата како одговор на трговијата со луѓе“ во 10 основни училишта во Битола“ каде беа опфатени 230 ученици и едуцирани 20 пиер едукатори од 7-ми и 8-мо одделение²⁵.

Црвениот крст на Република Македонија²⁶ подели 10.000 едукативни флаери и 500 постери на албански и македонски јазик на ученици од основи и средни училишта во 11 градови. Преку врсничките едукатори во 11 града организирани се 112 работилници во кои учество земаа 2792 ученици. Во Гевгелија одржана е обука со наставници од основните и средните училишта и преку нив се едуцирани 1000 ученици. Организирани се 2 обуки за нови 15 едукатори за врсничка едукација на млади за превенција од трговија со луѓе. Организирани се 3 форум театри во Струга, Струмица и Дебар со млади од основни и средни училишта.

Здружение за еднакви можности “Езерка” - Струга во 2013 година на територија на 5 Општини: Струга, Вевчани, Охрид, Дебар и Дебарца спроведуваше континуирано едукации со млади на возраст од 12 - 26 години со посебен акцент во руралните средини, а опфатени се ранливи категории на граѓани, дисфункционални семејства, ромска популација се со цел превенција и едукација на граѓаните, а посебно на маргинализирани групи и економски незајакнати категории во општеството. Превентивни активности се спроведуваа на вработените од текстилниот, градежниот и земјоделскиот сектор за намалување на трудовата експлоатација како дел од трговијата со луѓе, како со родителите и децата на улица за намалување на питачењето како дел од синцирот на трговија со деца²⁷.

2.3. ПОДИГАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ И ЕДУКАЦИЈА

Меѓународниот ден за борба против трговија со луѓе, 18 октомври беше одбележан од страна на Националната комисија и ГИЗ во партнерство со МТСП, членови на НК, Секретаријат и Подгрупа за борба против трговијата со луѓе. Во рамки на организираниот караван, со проекција на краткиот пантомима филм “Blindness uncovered” и отворена дискусија пред граѓаните, учениците и стручната јавност беа истакнати опасностите и промовиран начин на самозаштита кај младата популација од трговијата со луѓе/деца²⁸.

²³07.02.2013 х. Премиер, Битола; (ЦВР, ЦСР, Образовни институции, Црвен крст, НВО, народен правобранител, гранична полиција и Локална самоуправа.

²⁴16.10.2013 Локална самоуправа Битола;

²⁵Февруари –Март 2013 х.Премиер Битола.

²⁶Своите активности во 2013 година ги имплементираа преку Општинските организации на Црвен крст Струмица, Струга, Дебар,Битола, Ресен, Гевгелија, Кавадарци, Охрид, Штип, Куманово како и Црвен крст на град Скопје.

²⁷Сите активности на ЗГ „Езерка“ и кампањи беа медиумски покриени од МТВ1 Скопје, ТВМ Охрид, Калтрина Струга, БП радио, Македонско радио.

²⁸Одбележувањето на овој ден се одржа во Музејот на македонската борба во Скопје на кој присуствуваа, членови на Националната Комисија, Секретаријатот, Подгрупата за борба против трговија со деца, како и соработници и околу 80 ученици од средните училишта од Скопје.

Здружението за акција против насилство и трговија со луѓе „Отворена Порта“ по повод 18 Октомври ја промовираше НВО Балканската Декларација за сузбивање на трговијата со луѓе во регионот. Целта на Декларацијата е поттикнување на развој на национална, регионална и меѓународна соработка, промовирање на конкретни мерки и стандарди, најдобри практики и механизми за борба против трговијата со луѓе, спречување на криминалот на трговија со луѓе, заштита и помош на жртвите како и соработка со државните органи. Декларацијата првично беше потпишана од страна на четири организации вклучени во имплементацијата на проектот: Отворена Порта - Ла Страда (Македонија), АСТРА –акција против трговија со луѓе (Србија), Партнерството за општествен развој (Хрватска), Емаус (Босна и Херцеговина). Истата беше промовирана и помеѓу партнерските организации на национално ниво и 11 организации изразија поддршка за потпишување.

„За среќно детство“ го одбележа Европскиот ден за борба против трговијата со луѓе со одржување на 2 искусвени работилници за превенција од економска експлоатација на студенти апликанти на студентска програмата „Патувај и работи“ Работилниците ги реализираа 3 студенти кои ја користеле оваа програма. Во нив учествуваа 10 студенти од 4 Факултети (Филозофски 6; Правен и Економски по 2), и 10 студенти се едуцирани за ризиците од економска експлоатација со вработување преку студентска програма.

Во рамките на „Неделата за борба против трговија со луѓе“, од 02-09 декември 2013 година, Н Комисија, во партнерство со Секретаријат и Подгрупа за борба против трговија со луѓе (Семпер²⁹, Еднаков Пристап³⁰ Црвен крст на РМ³¹ За среќно детство³² „Езерка³³“, и Отворена Порта³⁴ беше спроведена кампања „Пресече те ги конците на трудовата експлоатација и трговијата со деца во Македонија“.

Активноста е спроведена во соработка со ГИЗ и сите партнер организации, преку Центарот за институционален развој–ЦИР-а. Кампањата ги опфати главно градовите: Скопје, Битола, Струга Куманово и Гостивар а беше насочена кон спречување на трговијата со деца со цел трудова експлоатација и питачење. Оваа кампања имаше за цел формирање на Фонд за поддршка на децата кои се тргувани и присилени да питачат, како и за покривање на трошоците потребни за нив за храна, облека, и други потреби за решавање на овој општествен проблем³⁵. За време на кампањата беа прибрани средства 64.842 денари, поделени преку 10.000 флаери, 250 маици и испечатени 150 постери. Двата промотивни спота кои беа снимени, покрај емитувањето на националните и локалните телевизии, беа видени и од

²⁹Кампањата ја спроведе во Битола каде на фреквентните места во градот поделени се промотивни материјали.

³⁰Кампањата ја спроведе во Куманово и Гостивар со делење на едукативно промотивен материјал.

³¹Организирано се едукативни работилници и поставени се промотивни штандови во Скопје, Струга, Кавадарци, Штип, Битола, Дебар и Охрид.

³²Членови ги спроведуваа превентивните активности во просториите на Филозофскиот факултет.

³³Информираниост за појавата на трговијата со луѓе во локалната самоуправа.

³⁴Кампањата ја спроведе во Веро центар со делење на едукативно промотивен материјал.

³⁵Средствата се донираа, електронски преку веб страната www.doniraj.mk, на отворената телефонска линија 143-404, како и на штандови поставени на фреквентни локации (Рамстор, Веро Центар, Комплексот факултети). Вкупно донирани се 64.842 денари. Во кампањата активно се вклучија МТСП, МВР, Здруженијата на граѓани „Отворена Порта“, „За среќно детство“, „Еднаков Пристап“, „Семпер“, „Езерка“ и Црвениот Крст на РМ.

преку 400 посетители на YouTube страната на Цир-а. Централниот и заеднички настан кој беше покриен од медиумите и организиран на 06.12.2013 во Рамстор Скопје.

МВР-Сектор за трговија со луѓе и илегална миграција превзеде и низа активности во делот на превенција на трговија со луѓе и криумчарење мигранти: презентации на работилница за трговија со луѓе која се одржа во просториите на петте американски катчиња на територија на РМ во организација на Амбасадата на САД во РМ, а по повод месецот за борба против трговија со луѓе. На овие работилници партиципираа и МТСП, „Семпер“, „Отворена Порта“ и „Еднаков Пристап“.

Во текот на 2013 година МВР спроведе Превентивна кампања за трудовата експлоатација „Интегриран пристап за превенција на трудова експлоатација во земјите на потекло и дестинација“. Како партнерска страна во овој Регионален Проект и носител на оваа кампања во Р.Македонија Комисијата даде свој придонес во зголемување на свесноста и знаењето кај граѓаните на Р.Македонија во препознавањето на проблемот трудова експлоатација. Во рамки на Кампањата, од страна на регионалните центри за гранични работи и сите сектори за внатрешни работи - одделенијата за превенција остварија директни средби и разговори со граѓани во подрачните на Агенцијата за вработување.

Отворена Порта во февруари 2013, спроведе тридневна обука „Ефикасна асистенција и упатување на корисниците на СОС услугите“, наменета за операторите од 4 СОС телефонски линии водени од ЗГ од Скопје. Преку оваа обука, 20 оператори, ги зголемија своите знаења и своите капацитети за советување и помош во случај на трговија со луѓе, злоупотреба на деца и семејно насилство, како и соодветно упатување на јавувачите до најпотребниот сервис³⁶.

Во 2013 година СОС телефонската линија³⁷ ја продолжи својата работа секој ден од 08-20 часот, 7 дена во текот на неделата. За период јануари – декември 2013 година, 331 јавувачи има можност да добијат информација, емоционална поддршка, психо-социјална поддршка и асистенција, секако, во зависност од нивните потреби.

Постигнати резултати во областа Превенција:

- **Изготвени се 2 истражувања од Здруженија и аграѓани.**
- **Организирани обуки** на 50 полициски службеници, 50 здравствени работници, 60 старатели -стручни лица од ЦСР.
- **МВР-Секторите за внатрешни работи** на подрачјето на **Битола Тетово и Куманово:** одржаа 336 работилници за ученици од основни и средни училишта со што беа опфатени **8767 ученици** на тема **Трговија со луѓе/деца.**

³⁶Обуката беше заклучена со потпишување на меморандуми за соработка помеѓу Отворена Порта и трите специјализирани организации.

³⁷Отворена порта СОС линија 080011111.

- Во театарската представа „Да не биде доцна, на 12 изведби во Куманово и други градови, видена е од 3400 посетители (ученици, наставници, родители).
- Од страна на ЗГ организирани се обуки со кои се опфатени: 26 представници од Ромски ЗГ и Ромски Информативни Центри, 699 ученици, студенти.
- Едукација на 21 учесник стручен персонал од основни училишта од општина Карпош и Горче Петров.
- **41 интерактивната изведба** на претставата „Јас патувам сам“,
- Реализирана е **Тркалезна маса** со УНАСМ, во присуство на 30 учесници.
- Обучени 20 оператори на СОС телефонски линии.
- Публикувани 1500 копии на тетратки и огледалца со СОС бројот.
- Препечатени вкупно 3000 информативен материјал.
- Информирани 336 работници од ризични сектори од 5 града во РМ преку спроведени 67 теренски средби за трговија со луѓе за цели на трудова експлоатација.
- Обучени 6 и избрани 2 волонтерки за состав на тимот за работа во Центарот за лица жртви на трговија со луѓе.
- Обучени 745 претставници од **надлежни институции** и 20 претставници од **Советот на Општина Битола**.
- Обучени 173 едукатори за врсничка едукација.
- Поделени 10.000 едукативни флаери и 500 постери во 11 градови.
- Одбележан Меѓународниот ден за борба против трговија со луѓе, 18 октомври во Музејот на македонската борба каде земаа учество околу 50 членови на Комисијата, Сектератијатот и Подгрупата за борба против трговија со луѓе и 80 ученици од средните училишта од Скопје.
- **„Неделата за борба против трговија со луѓе,“** е одбележана од страна на Комисијата, во соработка со ГИЗ и сите партнер организации,³⁸ преку Центарот за институционален развој-ЦИР-а. Кампањата ги опфати главно градовите: Скопје, Битола, Струга Куманово и Гостивар а беше насочена кон спречување на трговијата со деца со цел трудова експлоатација **„Пресече те ги конците на трудовата експлоатација и трговијата со деца во Македонија“**. За време на кампањата беа поделени преку 10.000 флаери, 250 маици и испечатени 150 постери и донирани се вкупно 64.842 денари. Двата промотивни спота кои беа снимени, покрај емитувањето на националните и локалните телевизии, беа видени и од преку 400 посетители на YouTube страната на Цир-а.
- Во организација на Амбасадата на САД во Р М, а по повод месецот за борба против трговија со луѓе, активно партиципираа институции и организации во просториите на **петте американски катчиња на територија** на РМ.
- **СОС телефонската линија** овозможи на 331 јавувачи можност да добијат информација.

³⁸Членки на Сектератијат и Подгрупа за борба против трговија со деца (Семпер, Еднаков Пристап, Црвен крст на РМ, За среќно детство, “Езерка”, и Отворена Порта).

3. Поддршка и заштита на жртвите и мигрантите

3.1 ИДЕНТИФИКАЦИЈА И УПАТУВАЊЕ НА ЖРТВИТЕ

Процесот на идентификација и упатување на жртвите на трговија со луѓе МТСП-НМУ ја спроведува во соработка и координација со центри за социјална работа (30), МВР-СТЛИМ и здруженија на граѓани. Во текот на 2013 годна беа идентификувани 15 жртви на трговија со луѓе од кои во Центарот за лица жртви на трговија со луѓе беа сместени 9 жртви³⁹. Од вкупниот број на жртви, 9 се малолетни на возраст од 14-17 години, 9 се државјани на Р Македонија, и 6 се странски жртви од кои три од Србија, две од Албанија и една од Косово. Идентификуваните малолетни жртви потекнуваат од дисфункционални семејства од Прилеп, Тетово Гостивар, Скопје, Гевгелија и Куманово, а најчесто се експлоатирани во Полошкиот регион или надвор од границите на РМ.

Здружението за Еднакви можности „Еднаков пристап“ во рамки на проект „Обезбедување на поддршка и услуги за жртви на трговија со луѓе и ранливи групи на локално ниво“, со цел подобрување на процесот на идентификација во 3 града, Гостивар, Битола и Куманово, вклучи социјални работници и членови на три здруженија на граѓани како дел на мобилни тимови задолжени за идентификација, директна помош и поддршка на жртви, нивни семејства и ранливи групи. Мобилните тимови, извршија идентификација и упатија 3 лица жртви на трговија со луѓе, од кои 1 во Прифатен центар за странци и 2 во ЦЖТ.

На подрачјето на Р.Македонија во 2013 идентификувани се вкупно 15 жртви и 82 потенцијални жртва на трговија со луѓе⁴⁰.

3.2. ДИРЕКНА ПОМОШ И ЗАШТИТА НА ЖРТВИ И МИГРАНТИ

МВР-СГРМ даде поддршка во 24 часовно обезбедување и безбедно сместување и исхрана на жртвите и мигрантите во Прифатниот центар за странци-Скопје при што е обезбедувана општа и специјалистичка медицинска грижа и психо-социјална заштита на сместени лица⁴¹.

МТСП-НМУ на жртвите на трговија со луѓе сместени во ЦЖТ⁴² им обезбеди сместување, храна, облека, психо-социјална поддршка, медицинска помош, правна помош, вклучување во образовниот процес, обуки и курсеви но направени се обиди за социјална инклузија во соработка со здруженијата на граѓани и социјалните работници од ЦСР⁴³. Во ЦЖТ за жртви се изготвувани индивидуални програми за

³⁹Седум се македонски државјанки и две се странски државјанки, четири полнолетни и пет малолетни лица.

⁴⁰Идентификувани 82 потенцијални жртви: МВР –11, МТСП – 5, Еднаков Пристап – 23, За среќно детство – 11, Отворена Порта – 32 потенцијални жртви.

⁴¹Со поддршка на психолог и социјален работник, вработени во Прифатниот центар за странци.

⁴²Извор –МТСП-НМУ Центар за лица-жртви на трговија со луѓе, каде се сместуваат жртвите на трговија со луѓе домашни државјани и странци кои имаат добиено дозвола за привремен престој отворено во 2011 година.

⁴³Тим од обучени професионалци како социјални работници и психолози од здруженијата на граѓани со кои МТСП има склучено Меморандум за соработка се достапни 24 часа на ден.

реинтеграција на жртвите кои по престојот се вратени во семејствата или друга безбедна средина.

Во партнерство со здруженија на граѓани, социјаните работници пружаа услуги и на потенцијални жртви на трговија со луѓе од ранливите групи.

Здружение за акција против насилство и трговија со луѓе „Отворена Порта“ продолжи да обезбедува услуги во ЦЖТ преку сменска работа на социјалните работници и пружање на стручна помош и советување на 9 сместени лица/жртви, за кои обезбеди стандарден пакет на услуги (храна, облека и хигиенски пакети) и за 3 жртви кои не се сместени во Центарот. Основен пакет од медицинска помош е обезбедена за 9 жртви вклучени во програмата, додека за 6 лица се обезбедени специјализирани прегледи и соодветни лекаства. Психо-социјално советување е обезбедено за сите 12 лица жртви вклучени во програмата. Пет жртви беа вклучени во образовен процес. Со цел олеснување на пристапот на пазарот на трудот Отворена Порта обезбеди курс за козметичарки за 3 штитенички.

Отворена Порта реализира проектот „Следење на ситуацијата на децата вратени од земјите членки на ЕУ“ во РМ во кој се опфатени 20 семејства односно деца на возраст до 18 години кои престојувале во земјите членки на ЕУ. Работата се изведуваше на терен со посета на семејствата, согледување на нивните услови за живеење, степенот на образование, материјалните потреби на семејството со посебен акцент на потребите на детето⁴⁴.

Програмата за „Придружна социјална работа со жртвите на трговија со луѓе и потенцијални жртви „Отворена Порта“ ја реализира преку давање на услуги од страна на мобилните тимови во Прилеп, Скопје, Свети Николе, Струга, Охрид и Пробиштип. Во текот на 2013 обезбедена е помош поддршка и советување за првата фаза на 12 корисници, кои се идентификувани од страна на Центрите за социјална работа. Со продолжувањето се вклучија уште 20 лица под ризик/потенцијални жртви на трговија со луѓе упатени од ЦРС. Дополнително, опфатени се 98 лица членовите на нивните семејства кои добиваат советување, помош и пристап до одредени услуги и институции. Во зависност од потребите на корисниците беа обезбедени специјализирани сервиси за сите лица вклучени во програмата: социјално советување, давање на помош и поддршка за пристап до расположливите сервиси во местата на живеење за вклучување во образовниот процес, ненасилно разрешување на конфликти, различни медицински прегледи (гинеколошки, општи прегледи, интернист) и обезбедување на потребни документи. Активностите беа насочени и кон надминување на трауми, и нивна интеграција во општеството.

Здружение за помош и поддршка на деца и семејства под ризик „За среќно детство“ даваше услуги на сите жртви сместени во ЦЖТ и секојдневно

⁴⁴Активностите на „Отворена Порта“ се насочени кон индивидуална поддршка и советување на родителите и децата со цел полесно вклопување во општествената средина, навремено вклучување и продолжување на образовен процес, давање на насоки за остварување на правата од здравствена и социјална заштита. „Отворена Порта“ исто така обезбеди материјална помош во вид на хигиенски пакети, постелници, прекривки, прибор за кујна, фрижидери, бојлери, маси и столици и друга покуќнина.

реализираше индивидуални и групни психо-едукативни и тераписки активности и советувања, во зависност од потребите на секоја жртва. Вршена е проценка на психичката состојба на жртвите (нивото на стрес, проценка на способностите и вештините и навиките) како и способноста за надминување на стресот и траумата, формирање на навиките и подобрување на вештините за читање, позитивно размислување, основни сознанија за адолесцентните развојни проблеми, емоционалните врски и односи со врсниците, опасностите од преносливи сексуални болести и несакана бременост. Со примена на техниката „Генограм“, испитувани се трансгенерациските односи во семејството, на основа на што се проценуваше и односот на жртвата со секој член од семејството. Спроведувани се работилници за поттикнување на желбата за учење, изучување на англиски јазик, сликање, мануелни работи и сл. По враќањето во местата на живеење три од нив беа вклучени во основно училиште, додека две се вклучија во средното образование. Здружението подготви 3 програми за реализација на индивидуални и групни тераписки и едукативни активности за надминување на трауматските искуства на жртвите, програма за работа со малолетни жртви и програма за психодијагностичка проценка на психичката состојба на жртвата.

Здружението за Еднакви можности „Еднаков пристап“ во рамки на проектот кој го спроведува со поддршка на КБФ и ГИЗ обезбеди директна помош и заштита на 26 лица⁴⁵ и при тоа обезбеди специјализирани сервиси: советување и психо социјална поддршка на 26 корисници, изготви 17 реинтеграциони програми; 2 вклучи во изучување на јазик, 8 завршија и добиле дипломи за стручна обука за занимање⁴⁶, 6 се запишани во основно училиште, 6 во средно училиште и 1 на факултет. Итна медицинска помош е дадена на 6 лица, педијатриски услуги на 15, општи медицински услуги на 26 и стоматолошки третман добиле 20 лица. Социјална парична помош е обезбедена на 11 корисници. Воедно поддржани се и 21 семејство "секундарни" корисници на програмата, во добивање на психосоцијална поддршка на кои им беа задоволени основните потреби со обезбедени хигиенски и пакети со храна и облека. За 10 месеци беа реализирани вкупно 210 средби со семејствата.

3.3 ПРАВНА ПОМОШ НА ЖРТВИ И МИГРАНТИ

Во текот на 2013 година Здружението за акција против насилството и трговијата со луѓе „Отворена Порта“ во соработка со МТСП во судските процеси застапуваше 6 жртви на трговија со луѓе започнати во претходните години (2011 и 2012).

Донесени се 4 правосилни пресуди од кои 3 второстепени и 1 првостепена, добиени оштетни побарувања за 4 жртви во износ од по 400.000 мкд.

⁴⁵1 странска (малолетна) и 25 државјани на РМ, машки се 3 и женки 23, малолетни 17 и возрасни 9.

⁴⁶Стручна обука добиле 9 корисници: изучување на јазик (1) курсеви по козметиката (2), фризерски (2), за кроење и шиеење (2) и графички дизајн (2).

Во рамки на проектни активности ЗГ Отворена Порта обезбеди правна помош за 7 лица вклучени во програмата за социјална асистенција.

Правна помош беше обезбедена на 8 корисници и нивни семејства и назначен старател за 6 непридружувани деца во рамки на проект ЗГ „Еднаков Пристап“.

Според канцеларијата на НМУ/МТСП во текот на 2013 година, координирани се постапки за назначување на старател за 68 деца илегални мигранти од вкупно 80 сместени во Прифатниот центар за странци.

- Според возраста: 11 се до 14 години и 57 се од 14 до 18 години;
- Според полот 6 се женски деца и 62 машки деца;
- Според земјата на потекло, државјани на: Авганистан (35), Албанија (3), Сомалија (8) и Пакистан (6), Мали (4), Сиера Леоне (3), Бангладеш (2), Гвинеја (2), Брег на слонова коска (1), Замбија (1), Косово (1), Сирија (1) и Нигерија (1);
- Од наведените 50 деца, преку старателот, побарале азил и се префрлени во Центарот за азил;
- 4 се вратени во матичната земја (Албанија и Косово), со реадмисија (согласно член 7 од Спогодбата со Европска заедница за преземање на лица со незаконски престој), 3 се вратени во Р Грција, и 11 се во Прифатниот центар за странци (декември 2013).

Постигнати резултати во областа Поддршка и заштита на жртвите и мигрантите

- Во текот на 2013 годна идентификувани се 15 жртви на трговија со луѓе од кои, 9 се малолетни на возраст од 13- 37 години, 6 се полнолетни. 9 се државјани на Р Македонија, и 6 се странски жртви. Во ЦЖТ беа сместени 9 жртви а во Прифатниот центар за странци 5 жртви на трговија со луѓе.
- Во референтниот период 5 државјанки на РМ се идентификувани во странство (4 малолетни и 1 полнолетна) жртви на трговија со луѓе, од кои 3 се репатрирани и 2 сеуште се наоѓаат во странство⁴⁷. Покрај жртвите идентификувани се 82 потенцијални жртви на трговија со луѓе.
- **МВР-СГРМ** даде поддршка во 24 часовно обезбедување и безбедно сместување и исхрана на жртвите и мигрантите во Прифатниот центар за странци- Скопје.
- **МТСП-НМУ** на жртвите на трговија со луѓе сместени во ЦЖТ им обезбеди сместување, храна и облека, психо-социјална поддршка, медицинска помош, правна помош, вклучување во образовниот процес, обуки и курсеви но и направени се обиди за социјална инклузија во соработка со здруженијата на граѓани и социјалните работници од ЦСР.

⁴⁷Земји на дестинација: Франција, Швајцарија, Белгија и Хрватска за цели на присилен брак 3 и 2 сексуална експлоатација.

- „**За среќно детство**“ даваше услуги на сите жртви сместени во ЦЖТ реализираше индивидуални, групни психо-едукативни и тераписки активности и советувања. Вршеше проценка на психичката состојба на жртвата (нивото на стрес, проценка на способностите и вештините и навиките) како и способноста за надминување на стресот и траумата. По враќањето во местата на живеење три беа вклучени во основно училиште, додека две се вклучија во средното образование. Здружението подготви 3 програми за реализација на индивидуални и групни тераписки и едукативни активности за надминување на трауматските искуства на жртвите, програма за работа со малолетни жртви и програма за психодијагностичка проценка на психичката состојба на жртвата.
- „**Отворена Porta**“ продолжи да обезбедува услуги во ЦЖТ со пружање на стручна помош и советување на 9 сместени жртви. Основен пакет од медицинска помош е обезбеден за 9 жртви вклучени во програмата, додека за 6 лица се обезбедени специјализирани прегледи и соодветни лекарства. Психо-социјално советување е обезбедена за сите 12 лица жртви вклучени во програмата. Пет жртви беа вклучени во образовен процес а обезбеден е и курс за козметичарки за 3 штитенички.
- Преку програмата на придружна социјална работа, давани се услуги од страна на тимовите во Прилеп, Скопје и Свети Николе, Струга, Охрид и Пробиштип на **32 лица под ризик/потенцијални жртви на трговија со луѓе** упатени од ЦРС и опфатени се 98 лица членовите на нивните семејства.
- „**Еднаков пристап**“ во рамки на проект го подобри процесот на идентификација во 3 града, Гостивар, Битола и Куманово, вклучи социјални работници и членови на три здруженија на граѓани како дел на мобилни тимови задолжени за директна помош и поддршка на идентификувани жртви, нивните семејства и ранливи групи. Мобилните тимови, извршија идентификација и **упатија 3 лица жртви на трговија со луѓе**, од кои 1 во Прифатен центар за странци и 2 во ЦЖТ. Во референтниот период даваше услуги и на **23 потенцијални жртви на трговија со луѓе**. Воедно обезбедени се сервиси: советување и психо социјална поддршка на 26 корисници, 17 реинтеграциони програми; 8 добиле дипломи за стручна обука за занимање 6 се запишани во основно и 6 во средно училиште, 1 на факултет. Итна медицинска помош е дадена на 6 лица, педијатриски услуги на 15, општи медицински 26, стоматолошки 20 лица. Социјална парична помош добиле 11 корисници. Воедно поддржани се и 21 семејство "секундарни" корисници.
- „**Отворена Porta**“ во соработка со МТСП во судските процеси **застапуваше 6 жртви на трговија со луѓе**, донесени се 4 правосилни пресуди од кои 3 второстепени и 1 првостепена, и добиени се оштетни побарувања за 4 жртви во износ од по 400.000 мкд.
- Според канцеларијата на НМУ/МТСП во текот на 2013 година, координирани се постапки за **назначување на старател за 68 деца илегални мигранти** од вкупно 80 сместени во Прифатниот центар за странци.
- Во рамки на проектни активности ЗГ обезбедија правна помош за 15 лица вклучени во програмските активности.

4. Буџет

Спроведените активности за борбата против трговијата со луѓе, беа реализирани во партнерство помеѓу Комисијата и институциите на системот, меѓународните организации и здруженијата на граѓани на Република Македонија. Донатори и партнери во имплементација на активности⁴⁸

За спроведените активности беа обезбедени средства од:

- Влада на Република Македонија⁴⁹: 1.200.000,00 МКД
- МТСП за ЦЖТ: 843.036,00 МКД
- МВР: 3.073.527,00 МКД
- Меѓународни организации: 1.635.000,00 МКД⁵⁰
446.490,00 МКД⁵¹
469,313,00 €⁵² ИЦМПД
- Здруженија на граѓани:⁵³ 9.608.000,00 МКД

Вкупен буџет изнесува околу 15.606.000,00 МКД и дел од средствата на ИСМРД од 469,313,00 €

⁴⁸Влада на Република Македонија, МВР, МТСП, ИЦМПД, Мисија на ОБСЕ во Скопје, Фондацијата Кинг Бодуен и Германско друштво за интернационална соработка (ГИЗ), TA1EX инструментот на Европската комисија, Холандски Синдикат- ЦНВ Министерство за надворешни работи на Р. Холандија, Влада на Р. Франција, Американска Амбасада, Амбасадата на Норвешка во Грција, Црвен крст на Р Македонија, Локалната самоуправа Битола, Центар за Институционален Развој (ЦИРА), Европска Комисија, НВО Рубикон, Црвен Крст на РМ, Филозофски факултет, ARIADNE-мрежа од Грција, Национална мултиетничка мрежа Будност.

⁴⁹Владата донесе Одлука за распределба на средствата од Буџетот на РМ за 2013 година наменети за финансирање на програмските активности на здруженија и фондации. Одлуката е објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 183 од 25 декември 2013. Два од проектите се насочени кон превентивни активности (Здружение за еднакви можности „Семпер“, Здружение за еднакви можности „Езерка“) и два се насочени кон директна поддршка и заштита на жртви (Здружение за помош и поддршка на деца и семејства под ризик „За среќно детство“ и Здружение за акција против насилство и трговија со луѓе „Отворена Porta“). Секој проект е во висина од по 300.000 денари.

⁵⁰ГИЗ.

⁵¹ОБСЕ.

⁵²ИЦМПД со вкупен буџет - 469,313 € за времетраење од 17 месеци.

⁵³Прикажаните средства се вкупен буџет на Здруженијата на граѓани: „За среќно детство“, „Отворена Porta“, „Семпер“, „Езерка“, „Еднаков Пристап“ и Црвен Крст на РМ.

5. Истрага и кривично гонење на трговија со луѓе и криумчарење мигранти

5.1 ПРЕДИСТРАЖНА ПОСТАПКА

- Трговија со луѓе

Во текот на 2013 година од страна на СТЛИМ беа спроведени повеќе истраги и активности во соработка со македонските и швајцарските полициски служби каде е пронајдена и репатрирана на територија на Р.Македонија полнолетна жртва на трговија со луѓе, а додека на територија на Р.Швајцарија е спроведена истрага и поднесена е кривична пријава против инволвираните лица.

По барање на француските полициски служби спроведена е заедничка истрага со цел идентификување на членовите на криминална група, кои вршат регрутирање, транспорт на жртви на трговија со луѓе (од ромска етничка припадност на возраст од 13-16 години) по основ на „присилни бракови“, а со цел трудова и сексуална експлоатација од подрачје на Р.Македонија и Косово кон земјите на ЕУ. При спроведувањето и реализацијата, пронајдена е и идентификувана малолетна жртва на трговија со луѓе (државјанка на Р.Македонија на возраст од 13 години) која била регрутирана, транспортирана од Р.Македонија во Р.Франција и репатрирана во Р.Македонија.

Во содејство со СВР-Тетово беа идентификувани две српски државјанки жртви на трговија со луѓе кои беа сместени во „Прифатен центар за странци“, а подоцна поради јасна намера за соработка со полициските служби беа времено сместени во ЦЖТ.

Врз основа на изјавите на жртвите, СТЛИМ спроведе истрага каде во соработка со Трудова инспекција и УЈП на подрачје на СВР-Тетово, а врз основа на Судски наредби изврши вкупно 5 претреси во угостителски објекти за што од страна на СТЛИМ беше поднесена КП против 3 лица за КД по чл. 418 б „Криумчарење на мигранти“. По завршување на истрагата српските државјанки беа репатрирани во матичната држава согласно СОП.

При спроведена истрага за трговија со луѓе на територија на Р.Хрватска идентификувана е малолетна жртва на трудова и сексуална експлоатација македонска државјанка на возраст од 14 години. Од страна на Хрватските власти поднесена е КП против две лица државјани на Р.Хрватска, како и на територија на Р.Македонија спроведена е истрага како и извршена консултација со ЈО за организиран криминал и корупција и по репатријација на малолетната жртва на трговија со луѓе ќе биде поднесена соодветна кривична пријава согласно насоките дадени од ЈО. Малолетната жртва сеуште се наоѓа на територија на Р.Хрватска.

Во текот на 2013 година, активностите на СТЛИМ- МВР беа насочени кон идентификување, профилирање на угостителски објекти каде врз основа на

нелегално вработување се врши трудова и сексуална експлоатација (под изговор дека „работат“ како келнерки и „танчерки“) како и идентификување на лица и групи кои се занимаваат со врбување, транспортирање, прифаќање, засолнување и трудово и сексуално експлоатирање.

Од страна на СТЛИМ беа спроведени две Криминалистички контроли над објекти за кој постојат оперативни сознанија дека во истиот се вршат кривични дела „Посредување во проституција“, „Трговија со луѓе“ и „Трговија со малолетно лице“ како и три Криминалистички обработки. Во криминалистичка обработка „ЛУНА“ идентификувана е српска државјанка која нелегално работно била ангажирана во угостителски објект каде била сексуално и трудово експлоатирана, за што е идентификувана како жртва, сместена во Прифатен центар за странци на МВР и репатрирана во матичната држава. Во криминалистичка обработка „ДОЛАР“, вршено е континуирано следење на состојбите угостителски објект за за што постои основано сомнение на организирана меѓународна криминална група која врши кривични дела по чл.418 а и 418б од КЗ на РМ, кои вршат регрутација, транспорт, прифаќање и сместување на албански државјанки. За таа цел од страна на СТЛИМ отворена е истрага и добиени се наредби за посебни истражни мерки по член 142-б став 1 точка 1 и став 1 точка 3 од ЗКП на РМ. Од спроведената истрага беа обезбедни материјални докази и поднесена кривична пријава против 5 лица. Со посебен извештај пријавата е проширена за уште 3 лица (од кои двајца полициски службеници) за КД 418-б, 418-в и 353 од КЗ на РМ. При спроведување на истрагата откриено е 1 лице кое е идентификувано како жртва помеѓу илегалните мигранти.

СТЛИМ спроведе 9 истраги во соработка со СВР, каде се идентификувани 3 жртви и дел од случаите се отстапени на надлежните СВР со цел превземање на мерки и активности од нивна надлежност. СТЛИМ презеде мерки за утврдување на постоење на елементи на кривично дело „трговија со луѓе“, и „трговија со малолетно лице“, заради трудова и сексуална експлоатација во два случаи во координација со Државниот инспекторат за труд– МТСП и УЈП .

Во текот на 2013 година откриено е едно кривично дело „трговија со малолетно лице“⁵⁴ Во овој случај идентификувана е една жртва-малолетна македонска државјанка.

Од страна на СТЛИМ беше поднесена кривична пријава на лице за кривично дело по Член 418 д и г при што е идентификувана малолетна жртва од Прилеп во Белгија. Истата сеуште не е вратена на територија на РМ.

Во текот на 2013 година од страна на СТЛИМ беа идентификувани 11 женски лица – жртви на трговија, од кои 5 странски (полнолетни) и 6 домашни жртви (5 малолетни и 1 полнолетна). Од нив сместени се во Центар за лица жртви на трговија со луѓе при МТСП-НМУ вкупно 4 (2 домашни и 2 странски ж.лица). Две од идентификуваните жртви на трговија со луѓе сеуште не се вратени на територија на Р.Македонија. (од Р.Хрватска и Р.Белгија).

⁵⁴Член 418г, извршено од еден сторител македонски државјанин на возраст од 54 години.

Во Прифатниот центар за странци – Скопје, сместени се 12⁵⁵ странски државјанки од кои 5 потенцијални жртви⁵⁶ и идентификувани се 4 лица (државјани на Р.Македонија) потенцијални жртви, експлоатирани надвор од РМ.

Табеларен приказ на идентификувани жртви на трговија со луѓе во 2013⁵⁷

Жртви					
Малолетни жртви			Полнолетни жртви		
9			6		
Домашни		Странски	Домашни		Странски
8		1	1		5
Вид на експлоатација			Вид на експлоатација		
Трудова и сексуална	Сексуална	Присилни бракови	Трудова и сексуална	Трудова	Сексуална
1	4	4	3	2	1
Потенцијални жртви					
82					

Криумчарење мигранти

Сектор за трговија со луѓе и илегална миграција во текот на 2013 год по однос на областа илегална миграција извршуваше планирани мерки и активности кои беа насочени кон:

-Прибирање на сознанија, и идентификување на лица и групи кои се јавуваат како сторители на кривични дела поврзани со криумчарење на мигранти,

-Продолжување со активности по воспоставените 2 Криминалистички Контроли и 2 Криминалистички Обработки.

-Спроведуваше проактивни криминалистички истраги со примена на посебни истражни мерки за профилираните лица и групи, заради документирање на нивните криминални активности по однос на криумчарење на мигранти со цел обезбедување на материјални докази и поднесување на кривични пријави против истите.

Од страна на МВР, откриени се лица кои илегално ја преминале или се обиделе да ја преминат државната граница вкупно 1132 (682) илегални мигранти, што е за 66% повеќе од 2012 година и дури 141% повеќе од 2011 година (469). Од нив,

⁵⁵10 од Р.Србија, 1 од Косово и 1 од Р.Албанија.

⁵⁶3 од Србија, 1 од Косово и 1 од Р.Албанија.

⁵⁷Според МВР и МТСП.

1086 (604) се странски државјани⁵⁸, додека 46 (78) се македонски државјани откриени во обид илегално да ја напуштат РМ.

Според реализираните случаи на криумчарење мигранти РМ воглавно останува транзит земја, каде поминува рутата на движење на мигрантите со потекло од азиските, афричките земји, кои од Грција преку Македонија, Србија и Унгарија продолжуваат кон западноевропските земји. Најчесто мигрантите илегално ја поминуваат грчко - македонската граница, а потоа со такси превозници се упатуваат кон северната граница, задржувајќи се со краток престој во населените места во близина на границата со Р Србија, а потоа илегално се префрлувани преку македонско – српската граница.

Прокриумчарени се вкупно 370 мигранти⁵⁹(415) од кои 303 мигранти се полнолетни, 47 се малолетни, 336 се од машки пол, и 14 се од женски пол⁶⁰.

Во Прифатниот Центар за странци сместени се вкупно 573⁶¹(436) лица-мигранти, 493 се полнолетни, 80 малолетни, 511 се од машки пол, и 62 од женски пол.

Во текот на 2013 година откриени се 49 (40) кривични дела „криумчарење мигранти“ (чл.418б) сторени од 97 сторители и три дела „организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе и криумчарење мигранти“ (чл.418в) сторени од 17 сторители.

Во текот на 2013 година СТЛИМ по однос на илегалната миграција има поднесено вкупно 10 Кривични пријави против 38 лица и 3 Посебни извештаи за што кривично се пријавени 3 лица, односно со наведените поднесоци кривично се пријавени 41 лице. Во текот на извештајниот период одземени се 7 патнички моторни возила и откриени се вкупно 70 мигранти.

⁵⁸Први 10 националности во 2013 година – 1.Албанија -400 (2012г-328), 2. Афганистан -134 (60), 3. Сирија -116(0), 4. Пакистан -73 (88), 5. БСК-36 (0), 6.Мали -36 (0), 7.Сомалија -34 (34), 8. Сенегал -31 (1), 9. Алжир -27 (5), 10. Бангладеш -26 (4).

⁵⁹МВР-СКРА - 91 авганистански, 41 пакистански, 38 сиријски, 27 сенегалски, 26 од Сомалија, 21 од Бангладеш, по 14 од Албанија и од Алжир, по 12 од Брегот на Слоновата Коска, Мали и земјите на Блискиот Исток, 9 еритрејски, 8 од Гвинеја, 7 од Мароко, по 6 од Палестина и Мавританија, 4 од Сиера Леоне, по 3 од Гана, Судан и Мјанмар, по 2 од Србија, Буркина Фасо и Бурма и по 1 од Фарските Острови, Того, Гамбија, Ирак, Руанда, Нигерија и Косово.

⁶⁰За 20 мигранти немаме податоци за полот и возраста.

⁶¹ (125 се авганистански, 72 пакистански, 65-Сирија, 43 од Сомалија, 33 од Бангладеш, 25 од Сенегал, 20 од Албанија, 17 од Гана, 16 од Мали, по 14 од Србија, Алжир и Еритреја, 13 од Турција, 10 од Брегот на Слоновата Коска, по 9 од Гамбија и Гвинеја, по 8 од Нигерија и Мароко, 7 од Буркина Фасо, по 6 од Мавританија, Косово и Палестина, по 5 од Индија и Мјанмар, 4 од Сиера Леоне, по 3 од Босна и Херцеговина, Судан и Ирак, 2 од Русија и по 1 од Танзанија, Того, Бенин, Камерун, Руанда, Хрватска, Египет и Грузија.

5.2 КРИВИЧНА ПОСТАПКА

Основен Суд Скопје 1 Скопје во 2013 година постапи по 54 (74), предмети при што обвини 85 (170) лица. Од обвинетите лица, 80 се мажи и 5 жени. Казна затвор е изречена на вкупно 82 (93) лица и условно се казнети 2 лица.

Предмети во работа на Основен Суд Скопје 1 Скопје, за кои постапката започнала да се води во 2012 година и завршила во 2013 година, и предмети кои се воделе и завршиле во 2013 година.

Година / Член	Предмети	Обвинети (мажи/ жени)	Казна затвор	Условна осуда	Во тек првостепе на постапка
2012/2013	Чл.418 а	/	/	/	/
	Чл.418 б ⁶²	10	19 (18м/1ж)	18	1
	Чл.418 в ⁶³	1	1м	1	/
	Чл.418 г ⁶⁴	1	1(ж)	1	/
	Чл.418 д ⁶⁵	2	4м	4	/
2013	Чл.418 а	/	/	/	1
	Чл.418 б	34	51 (47м/4ж)	50	1
	Чл.418 в	2	5м	4	/
	Чл.418 г	1	1м	1	/
	Чл.418 д	3	3м	3	/
Вкупно	54	85 (80м/5ж)	82 лица	2 лица	39 лица

⁶²Опсегот на казните по Кривичното дело од Чл.418-б од КЗ е од 6 месеци до 10 години затвор.

⁶³Од Член 418-в од КЗ од 1 година до 4 години затвор.

⁶⁴ Од Чл.418-г од КЗ од 5 години до 10 години затвор.

⁶⁵ Член 418-д од КЗ од 4 години до 8 години затвор.

6. Приоритети за 2014 година

- Продолжување на имплементацијата на активностите по НАП за борба против трговијата со луѓе за 2013-2016 година и мулти секторски пристап во борба против трговијата со луѓе.
- Продолжување со проактивни и реактивни истраги во борба против трговијата со луѓе и криумчарење мигранти.
- Идентификација на жртви на трговијата со луѓе помеѓу илегални мигранти.
- Континуирани кампањи за подигнување на јавната свест на граѓаните и зајакнување на капацитетите на професионалците задолжени за борба против трговијата со луѓе.
- Поддршка на здруженијата на граѓани во спроведување на активности при реинтеграција.